

Temel İhtiyaçlar Çalışma Grubu

Ulusal Toplantı Notları

31 Ekim 2025, Çevrimiçi Toplantı

Chaired by: Ahmet Ünver (UNHCR)

Minutes Prepared by: Umay Atik (UNHCR) & Ahmet Ünver (UNHCR)

Katılımcı Kurumlar: Buca Belediyesi, GIZ, IFRC, IOM, SGDD-ASAM, Türk Kızılay, UNFPA, UNHCR, UNICEF, WFP, Yeryüzü Çocukları Derneği

Duyurular

- **Belediye Destek Haritalandırmasının üçüncü turu** için çalışmaların başlayacağı duyuruldu. Yeni tur, 2022 yılından bu yana uygulanan destek faaliyetlerini kapsayacak. Sürecin başlatılması için ilgili kurumlarla birlikte hedefe yönelik bir toplantı düzenlenecek.

Toplantı Amacı

- Sektörün 3RP 2026 stratejisinin güncel ihtiyaçları gözeterek şekilde ele alındığı toplantıda, bireysel geri dönüşlerin sürmesine rağmen Türkiye’de kalmaya devam etmesi beklenen çok sayıda mültecinin ihtiyaçlarının süreceği vurgulandı. Ayrıca, özellikle geri dönüşlere ilişkin faaliyetlerde Göç İdaresi Başkanlığı ile yakın ve koordineli çalışmanın önemi belirtildi.

3RP 2025 Kapsamındaki Sektör İlerlemeleri ve Finansman Durumu

- UNHCR DIMA, sektör hedeflerine yönelik **ilerleme ve finansman durumu** hakkında bir genel bakış sundu. Detaylar için ilgili slaytlara bakınız.
 - **Çok amaçlı nakit yardımları (MPCA)** alanında kaydedilen belirgin ilerlemenin yanı sıra, ortakların **gıda yardımı, barınma/Su, Sanitasyon ve Hijyen (WASH) rehabilitasyonu ile temel yardım malzemeleri** sağladığı; bunların çoğunun **güneydoğu illerinde** uygulandığı belirtildi. Ancak, elde edilen sonuçlar yıllık hedeflerin oldukça altında kalmaktadır (yaklaşık %5–20 aralığında).
 - **2025 yılının üçüncü çeyreği itibarıyla** sektör altındaki 3RP fon çağrısı ortaklarına sağlanan toplam finansman **24,5 milyon ABD dolarına** ulaşırken, ihtiyaç duyulan toplam tutar **136 milyon ABD dolarıydı**; bu da yalnızca %18’lik bir karşılama oranına tekabül etmektedir. Bu durum, özellikle belediyelere ve kamu kurumlarına yönelik desteği içeren dayanıklılıkla ilgili göstergelerde olmak üzere, faaliyetlerdeki düşük ilerleme oranlarının başlıca nedeni olarak tespit edilmiştir.

3RP 2026 Planlama Parametreleri ve Sektör Öncelikleri

- 2026 planlama dönemi için sektörel ve sektörler arası düzeyde **yerelleşme ve sürdürülebilirliğin** öncelikli olacağı, ayrıca daha **hedefe yönelik ve önceliklendirilmiş bir fon çağrısının** yanı sıra, donörlerin öncelikleri arasında yer alan **sektörler arası etkileşimin** güçlendirilmesine odaklanılacağı vurgulandı.

Tartışma: İhtiyaçlar ve Öncelikler

- Tartışma oturumu sırasında, ortaklar hem 2026 yılına ilişkin kurumsal planlarını hem de saha gözlemlerini paylaştılar:
 - **Partner kurum**, 2026 saha değerlendirmesi kapsamında görüştüğü **İl Göç İdaresi Müdürlüğü’nden**, resmi olmayan bir şekilde geçici koruma rejiminin 2025 yılı sonlarında sona erebileceğini öğrendiğini paylaştı. **UNHCR**, benzer tartışmaların Suriye krizinin başlangıcından bu yana zaman zaman gündeme geldiğini ancak bu yönde herhangi bir resmi açıklama yapılmadığını belirtti. Henüz böyle bir değişiklik olmadığı için mevcut aşamada planlamanın geçici koruma rejimi göz önünde tutularak sürdürüleceğini vurgulandı.
 - **WFP** ayrıca, **kamplardan ayrılan kişilere yönelik gıda yardımı için nakit desteğinin 2025 sonuna kadar üç ay daha uzatıldığını** ve bu kararın Göç İdaresi Başkanlığı tarafından onaylandığını belirtti. 2026 yılının ilk yarısı için ise, kamplardan çıkıp Türkiye’de yaşamaya devam eden kişilere yönelik yardımların ve sınır hattındaki

destek faaliyetlerinin finansmanı için yeterli kaynaklarının bulunduğunu ifade etti.

- **ASAM**, Eylül 2025 itibarıyla **50.000**'den fazla geçici koruma sağlanan Suriyelinin kamplardan tahliye edildiğini ve bu sayının toplamda **100.000**'i aşabileceğinin tahmin edildiğini paylaştı. Hatay Hilalkent'te **Save the Children** ile kamplardan tahliye edilen kişilerle görüşmelerin gerçekleştirildiği ve ufak bir kesime MPCA verileceği eklendi.
- Kamplardan tahliye edilen kişilerin, birden fazla hanenin aynı evde kalmasıyla oluşan aşırı kalabalık ortamlarda yaşamaya çalıştıkları ve bunun aile içi şiddet ile cinsel sömürü gibi riskleri artırabileceği vurgulandı. **ASAM**, 3RP'nin bu kişilerin acil ihtiyaçlarını koruma riskleri, barınma, temel ihtiyaçlar ve gelir erişimini kapsayan **çok sektörlü bir yaklaşımla** ele alması gerektiğini ve ortakların gerektiğinde ani müdahalelere hazırlıklı olmalarının önemini vurguladı. Bu öneri diğer katılımcılar tarafından da desteklendi.
- **ASAM** ve **IOM**, kamp tahliyelerinin ardından depo, dükkan ve ambar, ahır gibi **konut dışı yapıların** gerekli standartları karşılamayan barınma birimlerine dönüştürüldüğünü ve bunun barınma ihtiyacını artırdığını vurguladı. Barınma ihtiyacının, koordineli değerlendirmeler yoluyla ortak şekilde tespit edilebileceği belirtildi.
- Ayrıca **ASAM**, **10 kampı hedefleyen WASH-geçim kaynakları projesini paylaştı**; proje kapsamında 60 kişiye marangozluk eğitimi verilecek ve onarımlar için alet setleri sağlanacaktır.
- **IOM**, **mesken rehabilitasyonu** projesinin 2025-2026 yıllarında da devam edeceğini, temel yardım malzemesi seti dağıtımlarının ise ağırlıklı olarak Gaziantep'te planlandığını bildirdi. **WASH** faaliyetlerinin 2025-2026 döneminde İslahiye Kampı'nda da süreceği ve aynı dönem için **MPCA** faaliyetlerine yönelik planlamaların devam ettiği ifade edildi.
- **UNICEF**, finansman kısıtlarının programlamayı etkilediğini, ancak Göç İdaresi Başkanlığı ile koordinasyonun sürdüğünü ve ihtiyaç olması halinde gönüllü geri dönüş süreçleri kapsamında **WASH için aile seyahat kiti** sağlandığını belirtti. Mevcut kaynaklar ve talepler doğrultusunda destekler devam edecektir.
- **UNFPA**, finansman durumunun **hijyen seti** dağıtımları gibi temel faaliyetleri etkilediğini, ancak **ASAM** ile birlikte dağıtılan menstrüel hijyen ürünleri dahil olmak üzere temel destek sağlamaya devam etmeye hazır olduklarını belirtti. Cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (GBV) mağdurlarına yönelik **nakit yardımların** ise sürdüğü ifade edildi.
- Ayrıca, finansman yetersizliği nedeniyle **aktif ortak sayısının 2026'da azalması** beklenmektedir. Ancak kamp tahliyeleri gibi durumların yol açtığı yer değiştirmeler sonucunda koruma ihtiyaçları artmaya devam ettiğinden, **mevcut boşlukların daha da büyümesi** öngörülmektedir. **Acil barınma ihtiyacı, yüksek kiralara ve hizmetlere erişim için artan ulaşım maliyetleri** gibi sorunlar ön planda olup, mevcut destekler bu ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalmaktadır.

Bilgilendirme: Topluluk Nabızı 2025 Temel İhtiyaçlara İlişkin Kilit Bulgular

- **UNHCR DIMA**, **Toplum Nabızı** anketinin temel ihtiyaçlara ilişkin kilit bulgularını sundu. *Detaylar için ilgili slaytlara bakınız.*
 - Sosyal yardımdan faydalanan haneler arasında dahi **istihdama erişimin sınırlı ve temel ihtiyaçları karşılayabilme kapasitesi yetersizdir.**
 - Sonuçlar, sektör tarafından belirlenen ihtiyaçları doğrulamakta ve sosyal yardımların tek başına mültecilerin sosyoekonomik zorluklarını çözmekte yeterli olmadığını vurgulamaktadır. Özellikle, katılımcıların yalnızca **%10'u** temel ihtiyaçlarını tamamen karşıladığını belirtirken, **%67'si** son bir yıl içinde ekonomik durumlarının daha da kötüleştiğini ifade etmiştir.
 - Ayrıca, kiranın katılımcıların en büyük harcama kalemlerinden biri olduğu ve özellikle kamplardan tahliye edilme riski altında olan kişiler için **kira desteğine** daha fazla ihtiyaç duyulabileceği belirtildi. Bununla birlikte, **hizmetlere erişim konusunda bilgilendirme faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve geçim kaynaklarına erişim için sektörler arası etkileşimin artırılması** gerekliliği vurgulandı.

Temel İhtiyaçlar Sektörü Göstergelerinin Gözden Geçirilmesi

- **UNHCR DIMA**, Temel İhtiyaçlar sektörü göstergelerini paylaştı ve geçen yılki göstergelerin korunduğunu belirtti. Toplantı öncesinde paylaşılan güncel göstergeler ve sektörel mantıksal çerçevenin ortaklarla yeniden paylaşılacağı, Temel İhtiyaçlar sektörü altında 3RP fon çağrısına başvuracak ortakların bu materyalleri dikkate almaları gerektiği ifade edildi. *Detaylar için ilgili slaytlara bakınız.*

3RP 2026 Planlama Süreci

- 3RP 2026 planlama sürecine ilişkin özet zaman çizelgesi paylaşıldı ve 2026 fon çağrısına dahil olmak isteyen ortakların, planlanan faaliyetlerini, hedeflerini ve tahmini bütçelerini **3-14 Kasım** tarihleri arasında paylaşmaları gerektiği belirtildi. Fon çağrısına ilişkin rakamların Kasım sonunda nihai hale getirilerek küresel ve bölgesel platformlarda paylaşılacağı, kamu kurumlarından alınacak geri bildirimlerin ardından ise 2026'nın ilk aylarında 3RP 2026 Türkiye Bölümü'nün lansmanının yapılmasının planlandığı ifade edildi. *Detaylar için ilgili slayta bakınız.*

Kızılaykart Programları Sunumu

- **Türk Kızılay**, Kızılaykart programlarına ilişkin güncellemeleri paylaştı. *Detaylar için ilgili slaytlara bakınız.*
 - Kamp tahliyeleri ve bazı kampların kapanması nedeniyle (örneğin, önceden program kapsamında altı GBM varken şimdi bu sayı üçe düşmüştür) **kamp içi gıda yardımı** yararlanıcı sayısının önceki dönemlere kıyasla azaldığı, ayrıca SUY kriterlerindeki değişiklikler sonucu **SUY** yararlanıcı sayısında da görece bir düşüş yaşandığı belirtildi. Ancak, kriterleri karşılamayan fakat yüksek ihtiyaç sahibi olan kişiler için **SYDV'lerin takdir hakkı** kapsamında destek sağlanma oranının arttığı ifade edildi.
 - **Kamp İçi Şehir Hayatına Geçiş Desteği** kapsamında, **Eylül** ayı itibarıyla **WFP** iş birliğiyle kamplardan ayrılan kişilere **üç ay** süreyle şehir hayatına geçiş desteği sağlanmaktadır. Güncel olarak, **Ekim** ayında **2.124 haneye (toplam 8.329 kişi) 4.164 TL** tutarında nakit destek ödemesi yapılmıştır.
 - **Eylül** ayı itibarıyla **YŞEY ek ödeme tutarlarında artış** yapılmıştır. Yeni tutarlara göre, anaokulu/ilkokul düzeyinde 250 TL'den 500 TL'ye, ortaokulda 500 TL'den 1.000 TL'ye, lise/lise hazırlıkta ise 1.000 TL'den 2.000 TL'ye çıkarılmıştır. Ayrıca, **çocukların okula düzenli devamını teşvik amacıyla verilen ödemeler de artırılmış;** ortaokul için 500 TL'den 1.000 TL'ye, lise için ise 750 TL'den 1.500 TL'ye yükseltilmiştir.

SUY PDM 2 Sunumu

- **Türk Kızılay**, SUY Dağıtım Sonrası İzleme (PDM) 2 raporunun bulgularını sundu. *Detaylar için ilgili slaytlara bakınız.*
 - **Ortalama hane harcaması** SUY yararlanıcıları için 33.000 TL, T-SUY yararlanıcıları için 26.000 TL ve yararlanıcı olmayanlar için 34.000 TL olarak kaydedildi. Gıda ve kira harcamaları, toplam giderlerin **%56'sını** oluşturmakta. Hanelerin **%70'i borçlu** durumda olup, önceki tura kıyasla borç oranı T-SUY yararlanıcıları ve yararlanıcı olmayanlar arasında yaklaşık **%30** arttı; SUY yararlanıcıları için ise spesifik bir değişim gözlenmedi. Borcun başlıca nedenleri **gıda** ve ardından **kira** olarak belirlendi. Raporun tamamı yakında yayımlanacaktır.
 - **UNHCR DIMA** ve **Türk Kızılay**, **Toplum Nabızı Anketi** ile **SUY PDM** arasındaki olası etkileşimin ele alınması amacıyla takip görüşmesi gerçekleştirmeyi planlamaktadır.

SUY Programı Odak Grup Görüşmeleri Bulguları

- **Türk Kızılay** ayrıca gönüllü geri dönüşlere ilişkin Odak Grup Görüşmelerinin (OGG) temel bulgularının özetini paylaştı. İlgili [rapor](#) Kızılaykart web sitesinde yayımlanmıştır.
 - **Ocak 2025'te sekiz ilde 127 katılımcıyla** gerçekleştirilen OGG'ler, geri dönme olasılığı en yüksek grupların Suriye'de mali istikrara ve mülkiyete sahip kişiler, mesleki becerileri olan genç erkekler ve Suriye'de mevcut ya da planlanan işletmeleri bulunan kişiler olduğunu ortaya koydu.
 - Geri dönme olasılığı düşük gruplar ise Suriye'deki güvenlik endişelerini ve orada Türkiye'deki kadar güvenlik ve hizmetlere erişimleri olamayacağını vurguladı. **SUY** yararlanıcıları, aylık yardımın kesilmesinin geri dönüş kararlarını etkilemediğini belirtirken; **T-SUY** yararlanıcıları, aylık yardımın karar süreçlerinde önemli bir faktör olduğunu ifade etti.
 - Sürdürülebilir geri dönüş için temel gereklilikler arasında **Suriye'de barış ve güvenliğin sağlanması, ekonomik istikrar ve istihdam olanakları, yeterli barınma ve altyapı ile eğitime ve sağlık hizmetlerine erişim** yer almaktadır.